

РОЗВИТОК НАВИЧОК 4К В ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ МАГІСТРІВ ПСИХОЛОГІВ

Виходячи з того, що сучасне суспільство стрімко еволюціонує, насичує наш життєвий простір новими викликами та можливостями, формування "soft skills" чи м'яких навичок серед майбутніх магістрів психологів стає актуальним та архіважливим завданням. М'які навички охоплюють різноманітні компетенції, пов'язані із мистецтвом спілкування, міжособистісною взаємодією, емоційним інтелектом та саморегуляцією. Вони необхідні не лише для ефективної взаємодії з клієнтами, але й для забезпечення їхнього повноцінного розвитку та успіху особистості протягом життя. При цьому важливим аспектом визначається здатність майбутніх психологів володіти не лише глибокими професійними знаннями, але й креативними вміннями для ефективної праці в команді: вести конструктивне спілкування з різними особистостями, вирішуючи ефективно конфлікти та стимулюючи творчий потенціал своїх клієнтів (Білер & Бутенко, 2023).

Відомо, що для покращення комунікативних навичок майбутніх магістрів психології можна використовувати різноманітні методи та прийоми. Так, здійснення впливу особистості на особистість відбувається через живе та безпосереднє спілкування, що визначає його ключову роль у будь-якій діяльності, набуваючи особливого значення у професійному контексті. Можна стверджувати, що ефективність спілкування визначається рівнем сформованості комунікативної культури особи, де ключовим елементом є комунікабельність. В той же час, щоби розвивати складову комунікативної навички, таку як слухання, важливо навчати психологів активно слухати один одного та надавати можливість висловлювати свої думки, відчувати себе почутими. На наш погляд, саме створення навчальних дебатів чи дискусій, де студентам пропонується висловлювати протилежні точки зору, може ефективно сприяти формуванню навичок критичного мислення та культури міжнаціонального спілкування.

В той же час, необхідною частиною встановлення ефективності процесу комунікації, на наш погляд, є створення відпрацьованого алгоритму спілкування, для чого рекомендується використовувати такі методи діагностики емоційного стану на початку і в кінці зустрічі, як "екран настрою", "тепломір настрою", "кольоротерапія" (застосування

вправи з метеликом), або використання сугесій (такі як "долонька бажань" чи "алфавіт гарних слів"). Також, цікавими на наш погляд, є лекції, де практично демонструється міжособистісне спілкування як між викладачами як приклад ефективної діяльнійшої взаємодії для вирішення навчальних завдань, так і між студентами. Значущу роль і одним із способів ефективної комунікації є рефлексія (Білер & Бутенко, 2023). В залежності від поставленої мети та відведеного на рефлексію часу використовуються різні методи для її проведення. Так, для швидкої рефлексії можна скористатися інструментом Mentimeter, у випадку більш розгорнутої рефлексії ефективною буде застосування вправи "колючка, брунька, троянда".

Для сприяння розвитку ефективної співпраці в процесі командної роботи майбутніх магістрів психології можна впроваджувати як регулярні зустрічі, під час яких здійснюється обговорення ключових аспектів розвитку психології як науки та інноваційні напрямки в роботі психолога. Також можна організовувати спільні заходи, такі як конкурси, фестивалі, тематичні вечори та інші події, що, також сприятимуть ефективності роботи в команді.

Відомо, що сприяння розвитку креативного мислення у майбутніх магістрів психології визначається їхнім стимулюванням до зайняття письмом, малюванням, танцями, музикою або іншими формами творчого самовираження. Це продукує розширення їхньої уяви, розвитку інноваційності та здатності до нестандартного мислення. Використання сучасних технологій, таких як відео, мультимедійні ресурси, цифрові інструменти та програми, щоб залучити студентів до творчого мислення, є ефективним методом, а також вчить їх використовувати ці інструменти.

Наступним аспектом нашого дослідження є особливості формування навичок критичного мислення у майбутніх магістрів психології, оскільки саме ці навички сприяють удосконаленню їх професійної компетентності та ефективності як майбутніх практичних психологів. Розглянемо та дослідимо компоненти критичного мислення, серед яких можна виділити аналітичні вміння, здатність ставити точні запитання, вміння об'єктивно та відкрито сприймати різні погляди, навички обґрунтування та інноваційного мислення. Так, для розвитку та удосконалення аналітичних навичок у майбутніх психологів можна запропонувати завдання, які вимагають виділення основної інформації із другорядних джерел, виявлення можливих біасів та використання критичного мислення для оцінки достовірності даних.

Щодо розвитку навичок ставлення запитань на лекціях та практичних заняттях, майбутні фахівці мають практикувати в собі здатності до структурованого формулювання запитань, тобто давати пріоритетність

запитанням, які спонукають до роздумів, аналізу та обговорення. Важливим також є надання прикладів відкритих питань, спрямованих на стимулювання думок та розвиток критичного мислення.

Таким чином, "4К навички" мають такий же важливий вплив на професійну підготовку, як і "hard skills", хоч і вони впливають на різні аспекти освітнього процесу. Тому важливо включити їх формування та розвиток у професійну підготовку майбутніх магістрів психології, що в свою чергу, сприятиме створенню сприятливого середовища для надання допомоги більшій кількості осіб та загалом покращить освіту в Україні, сприяючи її швидшому включенню в єдиноевропейську спільноту.

Список літератури

Білер, О.С. & Бутенко, В.Г. (2023). Розвиток 4К навичок у процесі підготовки майбутніх вихователів ЗДО та вчителів початкових класів. Журнал «Наукові інновації та передові технології». 6 (20). 414-421.

Длугунович, Н. А. (2014). Soft skills як необхідна складова підготовки IT-фахівців. Вісник Хмельницького національного університету. 6 (219). 239–242.

Коваль, К. О. (2015). Розвиток «Soft Skills» у студентів один з важливих чинників працевлаштування. Вісник Вінницького політехнічного інституту. Retrieved from www.visnyk.vntu.edu.ua/index.php/visnyk/article/view/827.

Ashworth, P., & Saxton, J. (2013). *Essential Skills for Classroom Management*. Sage Publications.

Baker, S. R., & Boon, R. T. (2018). *Soft skills: The future of success*. Routledge.

Comer, James. (2019). Commentary: Relationships, developmental contexts, and the school development program. *Applied Developmental Science*. 24. 1-5.

Greenberg, M. T., & Weissberg, R. P. (2018). Enhancing school-based prevention and youth development through coordinated social, emotional, and academic learning. *American Psychologist*, 73(3), 404-415.